

Ny femte udgave af ISO 19011 er på vej

- ISO 19011 er en standard for auditering af ledelsessystemer
- Her kan auditorer finde vejledning i, hvordan de bedst kan varetage deres opgave, så der skabes værdi for virksomheder af vidt forskellig art
- Og kravene til den moderne auditorrolle er ikke små; den tid, hvor man bare kunne gå og hakke af i en tjekliste er definitivt forbi

*Af Bestyrelsesformand og Ledende Auditor, Jacob Erik Holmblad, **TAPCERT ApS***

En stærk egenskab ved ISO's ledelsesstandarder er, at man hele tiden sørger for, at de er i pagt med tiden. Det opnås gennem kravet om løbende revision, og nu er tiden kommet til at opdatere ISO's vigtige hjælpestandard for auditering af ledelsessystemer, nemlig ISO 19011.

Den vil senere blive adopteret som europæisk standard under betegnelsen EN ISO 19011. Dvs., at den bliver anerkendt af EU-kommissionen som måden at auditere på – også i forhold til de af EU's direktiver og forordninger, hvor det er relevant. Senere bliver dokumentet kendt i Danmark som DS/EN ISO 19011, når den gøres til officiel dansk standard, og den autoriserede danske oversættelse foreligger.

Den gældende udgave er fra 2012, og afløseren har netop passeret et vigtigt, skarpt hjørne i ISO's udviklingsproces, idet den er udsendt til første afstemning. I dette stadium præsenterer standardiseringsudvalget sit udkast (DIS, Draft International Standard), og alle ISO's op imod 170 medlemslande har herefter tre måneder til at stemme om, hvorvidt standarden skal sættes i kraft i den foreliggende version. I forbindelse med afstemningen gives der mulighed for, at de nationale standardiseringsorganer i medlemslandene uafhængigt af hverandre kan kommentere på standardforslagets indhold.

Auditeringsvejledningens betydning understreges af, at virksomheder og organisationer verden over i stigende grad gør brug af ledelsessystemer i deres søgen efter at blive stadigt mere effektive, fx ved at forbedre deres produktivitet, dvs. opnå større output med relativt færre ressourcer som indsats.

Virksomhederne betjener sig ofte af flere forskellige systemer. Hvert af disse systemer har deres eget fokus og formål. Fire klassikere er kvalitet, miljø, arbejdsmiljø og

informationssikkerhed. Ledelsesstandarderne på disse fire hovedområder er efterhånden ganske godt samordnede – en proces, der afsluttes til efteråret med fremkomsten af den nye ISO 45001 for arbejdsmiljøledelse. Baseret på de fire hovedhjørneste er det oplagt for mange virksomheder at etablere eller udbygge til ét kombineret system, der medtager alle fire ledelsesdiscipliner i en integreret helhed – i hvert fald der, hvor det er relevant og giver mening.

Eksempelvis har et sygehus brug for samtidigt at sikre faglig kvalitet, præstere grøn tankegang, beskytte medarbejdernes helbred gennem et godt arbejdsmiljø og endelig sikre en høj grad af informationssikkerhed vedrørende helbredsfølsomme oplysninger i elektroniske patientjournaler.

Grunden til, at 19011-standarden netop nu er til revision er, at der er behov for at få den til at flygte bedre med det voksende antal ledelsesstandarder og deres anvendelse i forskellige kombinationer, men også for at sikre, at der kan auditeres effektivt på efterlevelse af standardernes skærpede krav. Standarderne er i dag udviklet fra det fælles kernestof, High Level Structure (HLS) med øgede krav til lederskab og robust risikovurdering.

Dette indebærer, at der også stilles øgede krav til auditorerne. Behovet for yderligere kompetencer skaber et tilsvarende behov for videreudvikling af ISO 19011. Dette understreges af, at der ved fremkomsten af den seneste udgave af ISO 19011 (fjerde udgave) i 2011 var 11 ledelsesstandarder udgivet i ISO's regi. I dag er antallet nærmest eksploderet. Der findes nu ikke mindre end 39 aktive ledelsesstandarder, og hele 12 nye, sektorspecifikke dokumenter byggende på HLS er på vej.

ISO 19011 gælder for alle organisationer, der har brug for at foretage interne eller eksterne audit af ledelsessystemer, eller hvis opgaven består i at få udarbejdet et auditprogram.

Standarden har såvel et internt, som et eksternt sigte. Den nye standard er i højere grad understøttende, når organisationer foretager audit af kontraktmæssige eller lovgivningsmæssige årsager (fx andenpartsaudit, når en kundevirksomhed udfører audit hos sine leverandører).

Den eksterne dimension er primært rettet mod standardens funktion som vejledning ved uafhængig tredjeparts auditering, som den typisk kommer til udtryk, når der gennemføres audit i forbindelse med certificering.

I den globaliserede verden er der et stigende behov for at kunne gennemføre audit som fjernaudit – fx via Skype – uden at effektiviteten går fløjten. De førnævnte krav til lederskab og risikoledeelse betyder, at auditorerne i meget højere grad skal kunne matche ledelse på topplan og samtidigt beherske forskellige former for moderne informationsteknologi – blandt andet i forbindelse med udarbejdelse af mere avancerede og individualiserede auditrapporter.

Auditorernes spændvidde er nødt til at være større, fordi virksomhedernes processer bliver stadigt mere specialiserede og flere og flere brancheområder anvender ledelsesstandarder. Den ene dag skal auditor måske besøge en kakaoplantage i Afrika, den næste måske en større offentlig organisation i Danmark, og den næste igen måske en innovativ virksomhed, som udvikler software eller nanoteknologiske produkter. Auditmetoden i ISO 19011 skal beskrives på en sådan måde, at den giver mening i alle situationer og giver støtte for auditor uanset rammer og vilkår. Det er svært. Derfor er vi mange, der ser frem til den reviderede udgave af ISO 19011, når den forventes at blive offentliggjort medio 2018.

2017.01.10